

Phổ Nhạc Bình Định Qua Ca Dao, Dân Ca

Tác Giả: Chi Phong Lan

Thứ Hai, 29 Tháng 12 Năm 2008 07:21

Bình Định là nơi địa linh nhân kiệt, có bề dày lịch sử, văn hóa và nghệ thuật truyền thống, bề nổi của phong phú và đa dạng. Trải qua lịch sử đấu tranh khai phá, xây dựng và bảo vệ, các thế hệ người Bình Định (PNBD) cống hiến nghệ thuật ca truyền thống anh hùng - bất khuất - trung hậu - đảm đang của người Việt Nam mà còn có đặc trưng nghệ thuật riêng, rất đặc biệt của người. Tuy xưa nay, người vẫn được coi là "chân yếu tay mạnh" nghệ thuật của PNBD thì khác, khác đến nỗi "thiên hạ" phải ... khác nhau:

Ai về Bình Định mà coi
Con gái Bình Định có m roi đi quyên .

Câu ca quen thuộc này về biểu tượng đặc biệt cái uy - cái bề nổi riêng, về cách minh chứng khí phách và tinh thần thép của PNBD, xứng đáng về vùng đất vốn dĩ đặc biệt mạnh danh là đất võ. Nghệ thuật PNBD không chỉ có biểu tượng m roi đi quyên, mà còn là nghệ thuật diễn rất nghệ thuật nhân nghĩa:

Nghĩa nhân hai gánh tràn trề
Gánh tồ Phù M gánh về Bồng Sơn
Em người em kẻ công nhân
Bạc vàng nghệ thuật ít nghĩa nhân nghệ thuật.

Chúng ta sống với nhau trong quan hệ về cách, trong tình yêu đôi lứa cũng là đặc tính nổi bật của PNBD. Khi đất nước lâm nguy, người phải lên đường ra chiến trận, người ở quê nhà đang gánh vác công việc nhà cách, để cách yên tâm nỗi trăn trở m:

Ai đi theo chúa Tây Sơn
Em về cày cuốc mà thổi ng m già.

Trong đời sống về cách thì về kính cách, cách người về, thổi ng yêu, tôn trọng và chi u chu ng nhau, tình nghĩa về cách tr n về nên càng già về càng đ m th m:

Phố Núi Bình Định Qua Ca Dao, Dân Ca

Tác Giả: Chi Phong Lan

Thứ Hai, 29 Tháng 12 Năm 2008 07:21

Và chúng nghĩa nặng tình sâu

Thờ nhau đến tuổi bạc đầu càng thắm ng...

Không chỉ có thơ PNBD còn nổi tiếng với sự chung thủy mà truyền thuyết về Hòn Vọng Phu là một minh chứng: chèo chèo đến quên mình, đến hóa đá. Hòn vọng phu là một tảng đá xanh cao trên đỉnh núi Bà (thôn Chánh Oai- Phù Cát); từng truyền có một người đàn bà dắt con ngày ngày lên núi chèo chèo nhọc nhọc mãi, chèo mãi mà người chèo không bao giờ mỏi. Người đàn bà ấy đã hóa đá trong lúc một lần đắm đuối nhìn ra biển khơi... và Hòn vọng phu đã trở thành biểu tượng của lòng chung thủy.

Phẩm chất thanh cao trong sáng của người PNBD còn thể hiện ở tình yêu đôi lứa. Mọi tình cảm họ thờ ng gục n với công việc để thờ ng nhữ d t l a, kéo t ... Qua đó họ g i vào nh ng tình c m n ng th m; nh ng l i th th t:

Đóa xanh trên biển Tam Quan

Đóa bao nhiêu trái thờ ng chàng bấy nhiêu.

Hay nh ng l i nh nhung:

Ng i buồn xe ch d t hàng

Khung c i kêu kút kít d thờ ng chàng líu lửng.

Học có nh ng lúc h n d i:

Anh về Đập Đá, Gò Găng

Đ em kéo về đêm trăng một mình.

Bình Định có nhiều nghệ truyền thống nổi tiếng như d t l a, d t chi u, làm nón...Ngh d t l a phát triển nhiều ở Phú Phong, An Thái, Bình Sơn... l a d t cao nhất là ở Nh n Ngãi (An Nhơn), sự nở rộ làm ra ch ng nh ng tiêu th trong n c mà còn xuất khẩu. Các nghệ làm nón, d t chi u... ch y u cũng do ph n đ m trách. Nghệ d t chi u tuy h n h p nh ng n i ti ng ch ng kém các nghệ khác. Nghệ nổi chuyên sự xuất chi u như An Nghi p, Công Lộ ng, B Đ ch (Phù Mỹ) học Ch ng Hòa (Hoài Nhơn)... Chi u B Đ ch nổi tiếng đẹp và bền nên có

Pho Nho Binh Dong nh Qua Ca Dao, Dan Ca

Tác Giả: Chi Phong Lan

Thứ Hai, 29 Tháng 12 Năm 2008 07:21

câu hát:

Anh v& B& Dong ch gi& ng vu&ng
No c& m & m chi& u lu&ng tu& ng b& em.

Ngoài các ngh& k& trên, Binh Dong nh còn nhi&u ngh& đ& c s& c khác nh& làm bún song th&ng, bánh trắng n&& c đ&a, th& m đ&a... Cũng do bàn tay tài hoa khéo léo c&a ng&& i PNBD làm ra.

N&u trong chi& n tranh, PNBD chăm ch& rèn luy& n võ ngh&, sánh vai cùng nam gi& i gi& t gi& c c& u n&& c, c& u dân thì lúc t& qu& c thái bình, h& l& i tr& v& v& i đ& i th&& ng phát huy t& t đ& nh nh& ng ph& m ch& t cao quý v& n có c&a ng&& i ph& n&. Đó là nh& ng m& hi& n t& n t& o nuôi con, là nh& ng ng&& i v& đ& m đ&ng th& y chung, là nh& ng ng&& i con hi& u th& o v& i cha m&...Ph& i t& hào r& ng trong m& i th& i, ng&& i m& Binh Dong nh đ& u làm tròn b& n ph& n c&a mình do l& ch s& giao phó m& c dù ph& i ch& u bao n& i t& i nh& c, đ&ng cay. Trong b& t kì hoàn c& nh nào, tình th&& ng c&a ng&& i m& v& n t& a sáng, làm đ& u đi nh& ng n& i đầu c&a nh& ng mãnh đ& i b& t h& nh. Đ& c hy sinh c&a ng&& i m& Binh Dong nh th& t non ch& ng b& ch& a, càng nghèo khó bao nhiêu, càng sâu đ& m b& y nhiều:

Tr& i gi&ng gió l& t song h&
Ch& && t ph& n m&, ch& khô con n& m
Đ&& ng xa s& c m& i chân r& n
Chén c& m ki& m đ&& c nh& n ph& n con ăn.

Nh& ng truy& n th&ng, b& n s& c t& t đ& p đó đã đ&& c các th& h& PNBD k& th& a và phát huy. Có th& nói, đây không ch& là ni& m t& hào c&a riêng PNBD mà còn là m& t th& tài s& n quý báu c&a đ& a ph&& ng.

Th&& ng Qu& B& L& ng Cong